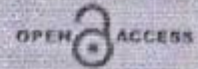

ISSN: P-2455-0515
E-2394-8450

ERJ

EDUCREATOR RESEARCH JOURNAL

A PEER REVIEWED REFERRED JOURNAL

DOI INDEXING JOURNAL

VOLUME-IX, ISSUES-IV
JULY - AUGUST 2022
SJIF IMPACT FACTOR: 7.717

CHIEF EDITORS
DR. BHUPENDRA BANSOD

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

11	Enhancing The Skill of Preparing Diagrams of Biology Among High School Students
<i>Dr. Mugdha Prabhakar Sangelkar</i>	92
12	शिक्षण हक्क कायदा 2009 च्या अंमलबजावणीच्या यशस्वितेचे बदलते संदर्भ
<i>डॉ. कैलास रमेश खोंडे आणि सचिन भिमराव आढांगळे</i>	101
13	स्वामी विवेकानंद यांचे शैक्षणिक विचार व आजचे शिक्षण
<i>डॉ. शाम रणदिवे</i>	109
14	शिक्षण माध्यमिक शालेय शिक्षणात मूल्यशिक्षणाची भूमिका
<i>डॉ. सौ. मिनाक्षी वेदांत रत्नपारखी</i>	112
15	बी.एड. विद्यार्थी शिक्षकांची भावनिक बुद्धिमत्ता आणि सहकार्यात्मक अध्ययनाधिष्ठीत कार्यक्रमाच्या परिणामकारकतेचा अभ्यास
<i>डॉ. राजमाने कस्तूर आणि प्रा. अनिल नारायण निघोट</i>	123
16	माध्यमिक शिक्षकांच्या व्यावसायिक बांधिलकीचा भौगोलिक चलांच्या संदर्भात अभ्यास
<i>श्रीमती प्रतिभा उरसळ व डॉ. चेतन चव्हाण</i>	130
17	महाराष्ट्र राज्यामध्ये प्राथमिक शिक्षणासाठी राबविल्या जाणाऱ्या विद्यार्थी लाभाच्या योजनांचा मूल्यमापनात्मक अभ्यास
<i>प्रकाश तुकाराम चव्हाण आणि प्रा. डॉ. कैलास आर. खोंडे</i>	141
18	A Study of Effectiveness of Practice Exercise for Improve Marathi Writing Skill Conducted During Lockdown Period of Corona Pandemic Situation
<i>Dr. Jayshree Anil Airekar</i>	152

Principal

Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

शिक्षण माध्यमिक शालेय शिक्षणात मूल्यशिक्षणाची भूमिका

*डॉ. सौ. मिनाक्षी वेदांत रत्नपारखी

*डॉ. राम रोडगे अध्यापक महाविद्यालय, सेलू, ता. सेलू, जि. परभणी.

मूल्य-संकल्पना-स्वरूप:

प्रस्तावना:

प्रत्येक व्यक्तीने सदाचारी जीवन जगावे व सत्यं शिवं, सुंदरम् ही जीवनाची अंतिम मूल्ये साध्य करावीत म्हणजे परमत्त्वाची एकरूपता साधली जाईल. हा भारतीय दृष्टिकोन आहे. शिक्षणात या चिरंतन मूल्यांचा समावेश झाला तर विद्यार्थ्यांना आत्मस्वरूपाची ओळख होऊ शकेल अशी दृष्टी भारतीय विचारवंतांनी बाळगली. मनुष्याचा उत्कर्ष नैतिक मूल्यांवर अवलंबून असतो. सामाजिक जीवनासाठीही, नैतिक मूल्ये आवश्यकच आहेत. म्हणून मूल्य शिक्षणाची गरज व्यक्त केली जाते.

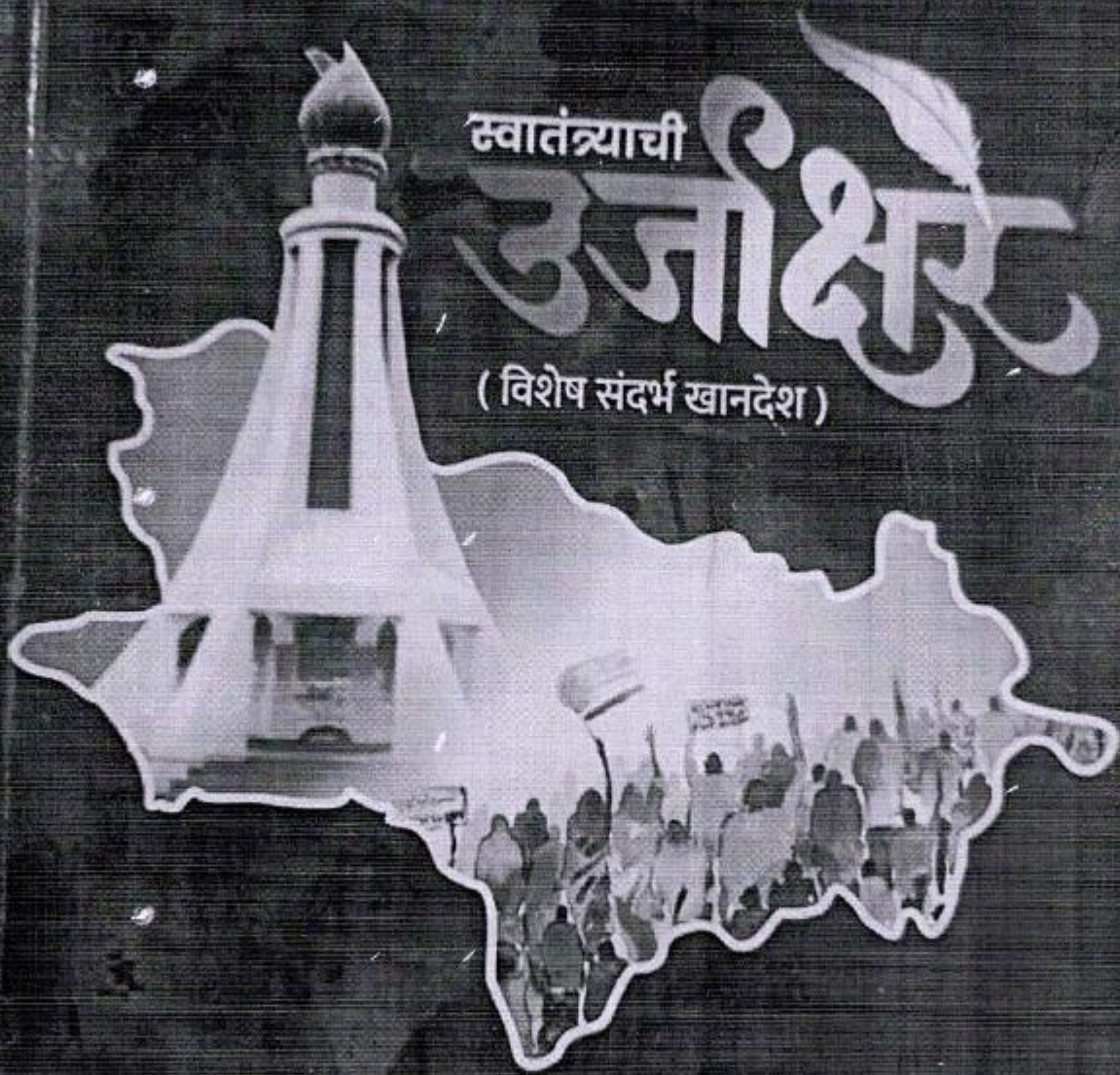
Copyright © 2022 The Author(s): This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY-NC 4.0) which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium for non-commercial Use Provided the Original Author and Source Are Credited.

भारतीयांना मूल्यशिक्षणाची संकल्पना नवीन नाही. वेदोपनिषद् काळापासून शिक्षणातून मूल्ये रुजविली जावीत असा विचार मांडण्यात आलेला दिसून येतो. 'गुरुकुल' पद्धतीतून तत्कालीन गुरुजन आपल्या आचार विचारांनी मूल्यांचेच संस्कार आपल्या शिष्यांवर करण्याचे कार्य करीत होते. गुरुकुल पद्धतीमध्ये गुरु शिष्यांमध्ये राष्ट्रभक्ती, राष्ट्रप्रेम, वक्तशीरपणा, निटनेटकेपणा, स्वावलंबन, सहानुभूती यांसारख्या नैतिक, राष्ट्रीय मूल्यांची रुजवण करीत असत. मूल्याधिष्ठित शिक्षण हे प्राचीन गुरुकुल प्रणालीचे वैशिष्ट्य होते. ज्ञान, विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या प्रस्फोटामुळे आज शिक्षणाचे स्वरूप पूर्णतः भिन्न झाले आहे. मनुष्याने विविध क्षेत्रात प्रगतीचे अत्युच्च शिखर गाठले आहे. त्यातून त्याच्या बौद्धिकतेची विलक्षण क्षेप लक्षात येते. परंतु शिक्षण म्हणजे केवळ बौद्धिक संपादन नव्हे तर चिक्षणाने बालकाच्या सर्वांगीण विकास साधला जावा. त्याच्यामध्ये आत्मविश्वास अभिव्यक्तीची क्षमता निर्माण व्हावी.

मूल्यशिक्षण- संकल्पना:

मूल्यशिक्षण हा शब्द मूल्य आणि शिक्षण अशा दोन शब्दापासून बनला असून मूल्य या शब्दाला इंग्रजीतील पर्यायी शब्द म्हणजे 'value' हा होय. Value हा शब्द मूळ लॅटीन भाषेतील valere शब्दापासून तयार झाला. याचा अर्थ योग्यता, उपयोगिता, मूल्य, उत्तमता किंवा महत्त्व असा घेण्यात आला.

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

स्वातंत्र्याची

उर्जाक्षर

(विशेष संदर्भ खानदेश)

- संपादक -

डॉ. सुनिल नेवे

Principal

Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

- संयुक्त महाराष्ट्राचा लढा : मराठी अस्मितेच्या
- डॉ. अनिता कुमार पायगुडे
- संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ - मराठी अस्मितेच्या पाऊलखुणा
- डॉ. अनंत मदन आवटी
- संयुक्त महाराष्ट्राचा लढा : मराठी अस्मितेच्या पाऊलखुणा
- श्री. राहुल दिनकराव संसारे, प्रा. डॉ. दिनेश रामदास महाजन
- संयुक्त महाराष्ट्राचा लढा : मराठी अस्मितेच्या पाऊलखुणा
- डॉ. सौ. मीनाई देदात रत्नपारखी
- संयुक्त महाराष्ट्राचा लढा आणि आजचे कल्याणकारी राज्य
: सद्यस्थितीचे अवलोकन
- प्रा. डॉ. संजय वामनराव भोळे
- सहकार महर्षी जिवराम तुकाराम महाजन यांचे न्हावी
को-ऑपरेटिव्ह फ्रुटसेल सोसायटी, लि. न्हावी या सहकारी
संस्थेतील योगदान (कालखंड इ. स. १९६१ ते इ. स. १९९६)
- नीलेश जगन्नाथ फेंगडे, प्रा. डॉ. दिनेश रामदास महाजन,
- भारतातील लोकसभा निवडणुका विशेष संदर्भ : जळगाव
लोकसभा मतदारसंघाचा अभ्यास (१९५१-५२ ते २०११)
- प्रा. डॉ. बालासाहेब किलचे
- गोवा मुक्ती आंदोलनात साहित्यिकांची भूमिका
- डॉ. दीपक शिरसाट
- हैदराबाद मुक्तिसंग्रामात कम्युनिस्टांचे योगदान एक आकलन
- श्री. सर्जेराव चांगदेव बनसोडे
- 'दलित उद्धाराची चळवळ' एक दृष्टिक्षेप
- श्रीमती स्वाती मधुकर कोळी
- स्वातंत्र्य यज्ञ आणि जळगाव जिल्ह्याच्या समीधा
- प्रा. साहेबराव त्र्यंबकराव भुवन
- पूर्व खानदेश जिल्ह्यातील स्वातंत्र्य आंदोलनातील रेल्वे घातपात
क्रांतिकार्य
- प्रा. डॉ. पी. एस. प्रेमसागर
- स्वातंत्र्योत्तर खानदेशातील बोली चळवळ
- डॉ. फुला बागूल
- १८५७ चा स्वातंत्र्य शहीद वीर बाबुराव पुल्लिसूर बापू राजगोंड
प्रकाश नामदेवराव लीलाबाई सलामे
- सत्यशोधक चळवळीत खानदेशातील समाजसुधारकांचे योगदान
- प्रा. निकम कल्पना देविदास, डॉ. नेवे सुनील मधुकर
- लक्ष्मीबाई केळकर यांचे स्वातंत्र्य आंदोलनातील योगदान
- देविदास गुलाब चौधरी, प्रा. डॉ. धनंजय र. चौधरी

संयुक्त महाराष्ट्राचा लढा : मराठी अस्मितेच्या पाऊलखुणा

डा. मो. भीमराणी येवांत रत्नपारखी

एम. ए., एम. एड. सेट, पीएच. डी. (शिक्षणशास्त्र)

डा. राम रोडगे अध्यापक महाविद्यालय, सेलु, ता. सेलु, जि. परभणी

मो. ९०२८४८२३४०

प्रस्तावना :

स्वतंत्र भारतात मराठी भाषकांचे राज्य स्थापन करण्यासाठी संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ हा लढा उभारला गेला. या चळवळीमुळे १ मे इ.स. १९६० रोजी महाराष्ट्र राज्य अस्तित्वात आले. महाराष्ट्र राज्यात मराठी भाषा बोलणारे मुंबई, कोकण, देश, विदर्भ, मराठवाडा, खानदेश व अजूनही महाराष्ट्राबाहेरचे असलेले डांग, बेळगाव, निपाणी, कारवार व बिंदर हे भाग अभिप्रेत होते. साहित्यिक, सांस्कृतिक, वैचारिक, राजकीय या सर्व मार्गांनी ही चळवळ उभी राहिली.

संयुक्त महाराष्ट्राची संकल्पना : लोकमान्य टिळक हे भाषेवर आधारित राज्यनिर्मितीच्या बाजूने होते. त्यांनी त्यांची ही भूमिका १७ नोव्हेंबर १८९१ च्या अग्रलेखात मांडली होती. अर्थात त्यात 'महाराष्ट्र' कसा असावा हे न मांडता, त्यांनी एकूणच पुढील 'स्वतंत्र भारत' कसा असावा हे मांडले होते. पुढे टिळक तुरुंगात गेल्यावर त्यांची ही बाजू 'केसरी'चे तत्कालीन संपादक न. चि. केंळकरांनी वेळोवेळी मांडली. सरकारचे अभिनंदन करतानाच केसरीने मराठीचा प्रश्न बंगालीच्या प्रश्नापेक्षा जुना आहे याची आठवण करून दिली.

मात्र संयुक्त महाराष्ट्राचे स्वान पाहण्याचे श्रेय जाते ते श्री. विठ्ठल वामन ताम्हणकरांना. त्यांनी त्यांच्या १९१७ मधील 'श्री डिव्हिजन्स ऑफ महाराष्ट्र' या लेखात मराठी लोक हे मुंबई, महाराष्ट्र, विदर्भ, हैदराबाद व गोवा येथे पसरले आहेत, त्या सर्वांचा मिळून महाराष्ट्र व्हायलाच पाहिजे असे प्रतिपादन केले. श्री. जनार्दन विनायक ओक यांना या लेखाचे महत्त्व खूप पटले व त्यांनी त्यांच्या 'लोकशिक्षण' मधून याचा वेळोवेळी पाठपुरावा करावयास सुरुवात केली.

साधारण १९२७-२८ मध्ये भाषेवर आधारित महाराष्ट्र कसा असावा यावर परत विचार केला गेला. शेतकरी-कामगार पक्षाने पं. मोतीलाल नेहरूंसार मराठी

१२८ । अथर्व पब्लिकेशन्स

Principal

Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

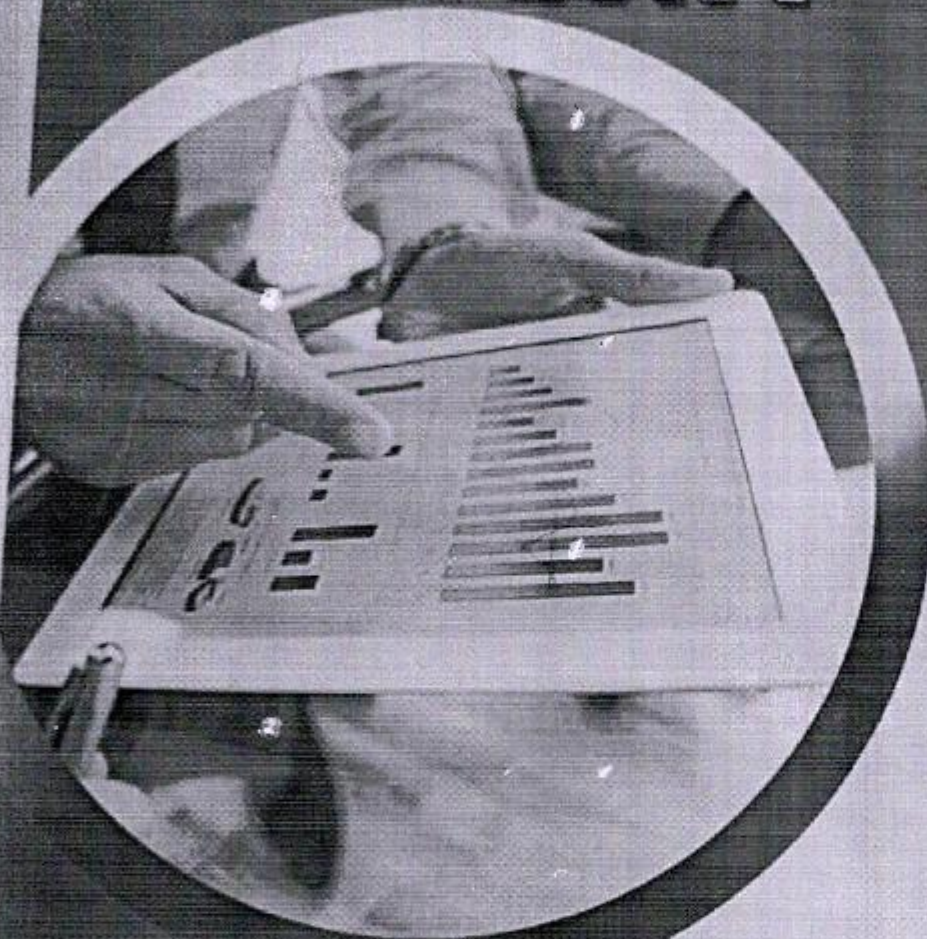

Peer Reviewed Referred and UGC
Listed Journal (Journal No. 19776)

AJANTA

ISSN 2277-5730
AN INTERNATIONAL
MULTIDISCIPLINARY
QUARTERLY
RESEARCH JOURNAL

Volume-XII, Issue-I
January - March - 2023
English Part - II
/ Marathi

IMPACT FACTOR/ INDEXING
2020-6.306
www.jifactor.com

Ajanta Prakashan

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

CHANGE
MANAGEMENT

ISSN 2277 - 5730
AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY
QUARTERLY RESEARCH JOURNAL

AJANTA

Volume - XII Issue - I

January - March - 2023

ENGLISH PART II / MARATHI

Peer Reviewed Refereed
and UGC Listed Journal

Journal No. 40776

ज्ञान-विज्ञान विमुक्तये

IMPACT FACTOR / INDEXING

2020 - 6.306

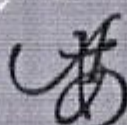
www.sjifactor.com

❖ EDITOR ❖

Asst. Prof. Vinay Shankarrao Hatole

M.Sc (Maths), M.B.A. (Mktg.), M.B.A. (H.R.),
M.Drama (Acting), M.Drama (Prod. & Dir.), M.Ed.

❖ PUBLISHED BY ❖

Ajanta Prakashan
Aurangabad. (M.S.)

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

VOLUME - XII, ISSUE - 1 - JANUARY - MARCH - 2023
AJANTA - ISSN 2277 - 5730 - IMPACT FACTOR - 6.306 (www.sjifactor.com)

CONTENTS OF MARATHI

अ.क्र.	लेख आणि लेखकाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१	लोक, प्रक्रिया आणि कामगिरी डॉ. सी. विनायकी वेदांत रत्नपारखी	११५

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

१. लोक, प्रक्रिया आणि कामगिरी

डॉ. रती. गिराक्षी घेरात रत्नपारखी

सहाय्यक प्राध्यापक, शिक्षणशास्त्र विभाग, डॉ. राम रोडगे अध्यापक महाविद्यालय, सेलु, ता. सेलु, जि. पारभणी

नोबवारा

लोक तुमच्या व्यवसायाचे हृदय आणि मन आहेत. प्रक्रिया तुमच्या ऑपरेशन्सचा कणा बनवतात. डेटा हे बीजभूत आहे. जे तुम्ही करत असलेल्या प्रत्येक गोष्टीला फीड करते. तुमचा व्यवसाय उत्कृष्ट कामगिरीवर चालण्यासाठी आणि तुम्ही गोष्ट असलेले परिणाम वितरीत करण्यासाठी लोक, प्रक्रिया आणि डेटा वैयक्तिकरित्या निरोगी असणे आवश्यक आहे. तसेच सामंजस्याने कार्य करणे आवश्यक आहे. लोक, प्रक्रिया आणि डेटा एकत्र आणण्यासाठी तंत्रज्ञान नेहमीच महत्वाचे राहिले आहे. तथापि तंत्रज्ञानाचे महत्त्व विकसित होत आहे. तसे लोकांमधील संबंध, प्रक्रिया आणि तंत्रज्ञान देखील बदलत आहेत. लोक कल्पनांचे स्रोत आणि गंभीर विचारांचे इंजिन आहेत. जे तुम्हाला ग्राहकांच्या गरजा आणि बाजारातील शक्तींना स्पर्धात्मक मध्ये बदलण्यास सक्षम करतात. तुमच्या व्यवसायासाठी संधी मानवी मेंदूला पर्यावरणातील मोठ्या प्रमाणात माहितीचा अर्थ लावण्यासाठी, त्याचे विश्लेषण करण्यासाठी आणि प्रतिसाद कसा द्यायचा याचे निर्णय घेण्यासाठी अद्वितीयपणे वायर्ड आहे. मानवी बुद्धी, उत्कटता आणि सर्जनशीलता एकत्र, तुमच्या कंपनीसाठी स्रोत म्हणून काम करते. संस्थेच्या संसाधनांचे प्रभावी वाटप सक्षम करण्यासाठी आणि उत्पादने आणि व्यवसाय दोन्ही कार्यामध्ये सातत्यपूर्ण आणि पुनरावृत्ती करण्यायोग्य परिणाम सुनिश्चित करण्यासाठी प्रक्रिया महत्त्वपूर्ण आहेत.

मुख्य संज्ञा:- लोक, प्रक्रिया, कामगिरी, व्यवसाय, उत्पादन प्रक्रिया, व्यवस्थापन, तंत्रज्ञान, प्रतिमान, संक्रमण, नियोजन.

प्रस्तावना

ऑपरेशनल डेटा तुमच्या कंपनीच्या लोकांना आणि प्रक्रिया घटकांना एकत्र काम करण्यास सक्षम करतो, कोणत्या क्रियाकलाप होत आहेत आणि ते किती चांगले कार्य करत आहेत याचे वास्तविक चेळ आणि ऐतिहासिक दोन्ही संकेत प्रदान करतात. डेटा हा स्केले बिलिटीचा मुख्य सक्षमकर्ता देखील आहे - अनेक लोक संबंधित क्रियाकलाप स्वतंत्रपणे करू शकतात आणि एकमेकांशी संवाद साधू शकतात. डेटाशिवाय, जबाबदाऱ्या वेगळे करणे आणि नोकरीच्या भूमिकांचे स्पेशलायझेशन जवळजवळ अशक्य होईल.

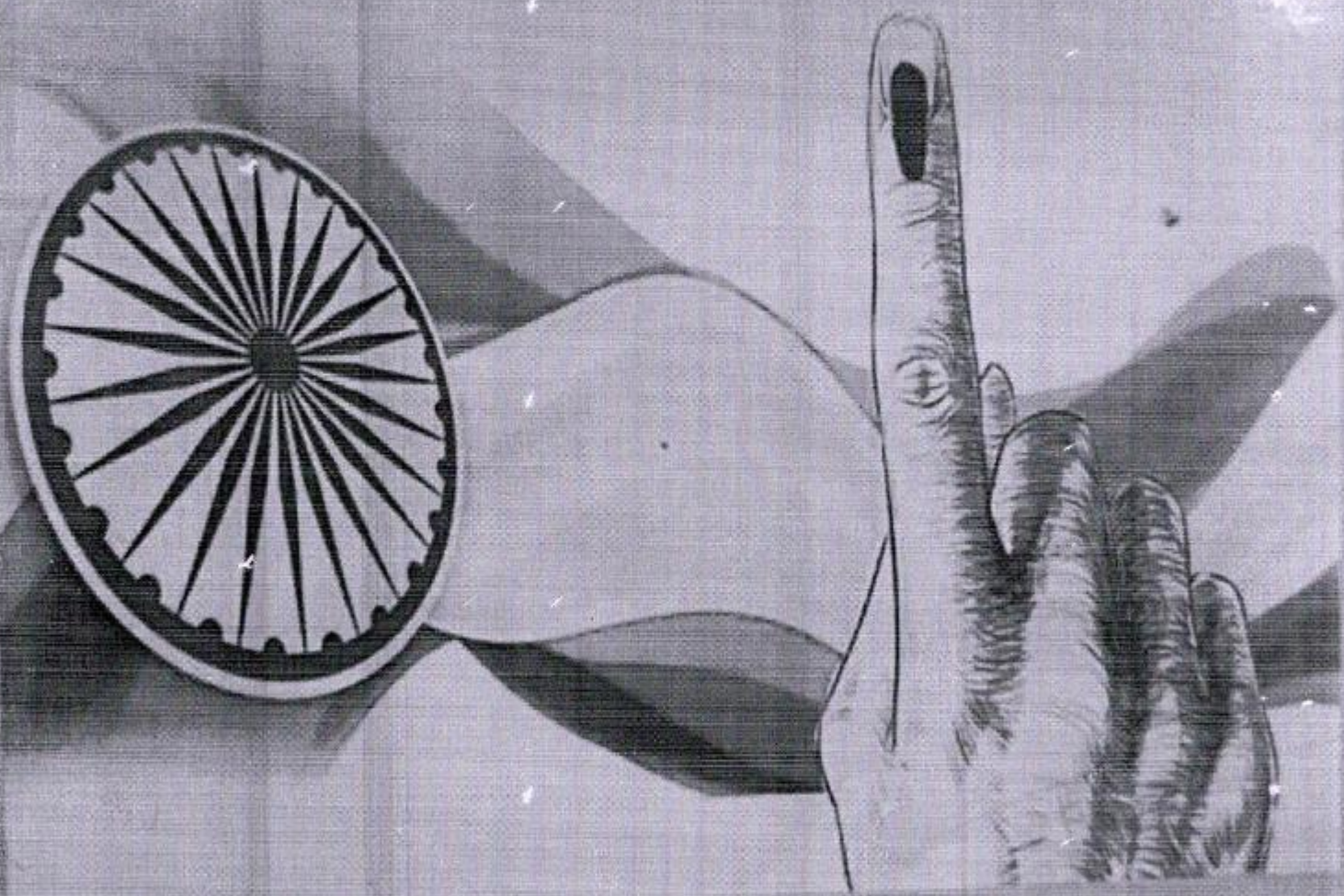
लोक, प्रक्रिया आणि डेटामधील संबंध बदलत आहेत. पहिल्या औद्योगिक क्रांतीपासून, प्रक्रियांना व्यवसायांचे प्राथमिक केंद्र म्हणून पाहिले जात होते, लोक त्या प्रक्रियेची अंमलबजावणी करण्यासाठी संसाधने म्हणून काम करत होते आणि होत असलेल्या कामाचे उप-उत्पादन म्हणून डेटा

तयार केला जात होता. तंत्रज्ञानाचा अवलंब आणि IT आणि मॅन्युफॅक्चरिंग ऑटोमेशन फंक्शन्सचा परिणय प्रामुख्याने व्यवसाय प्रक्रिया ऑटोमेशनच्या संकल्पनेवर केंद्रित आहे - प्रक्रिया फोकस राखून ठेवणे आणि साफकटपुट वाढवणे आणि मानवी क्रियाकलापांचे निर्मूलन किंवा सुव्यवस्थितीकरण करून खर्च कमी करणे. व्यवसाय प्रक्रिया डेटाच्या नवीन पिढीने ऑटो

Principal

One Nation, One Election: Issues and Challenges

Editor
Dr. Balasaheb Kiltche

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

One Nation, One Election: Issues and Challenges

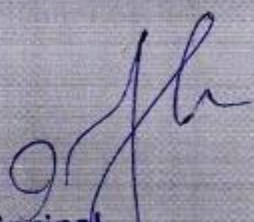
Editor

Dr. Balasaheb Kilche

Assistant professor

Shri Nath College of Education, Paithan,
Di. Aurangabad Chatrapati Sambhaji Nager

Principal
Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

Aadhar Publications, Amaravati

One Nation, One Election: Issues and Challenges
■ **Dr. Balasaheb Khilche,**
■ **First published, – 14th Oct, 2023**

© Editor & Publisher

■ Published by

Prof. Virag Gawande for
Aadhar Publications,
Behind Govt. VISH,
New Hanuman Nagar,
Amravati – 444 604.

■ Printed by

Aadhar Publications,

■ Notice

The editor, publisher, owner, printer will not be responsible for the articles published in this issue. The articles published in this issue are the personal views of the authors.

■ Price : 200/-

■ ISBN- 978-93-95494-95-3

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

One Nation, One Election: Issues and Challenges

'एक देश, एक निवडणूक' संकल्पना, फायदे व आव्हाने.

डॉ. मीनाक्षी वेदांत रत्नपारखी

सहाय्यक प्राध्यापक डॉ. राम रोडगे बीएड कॉलेज सेलू, जि. परभणी

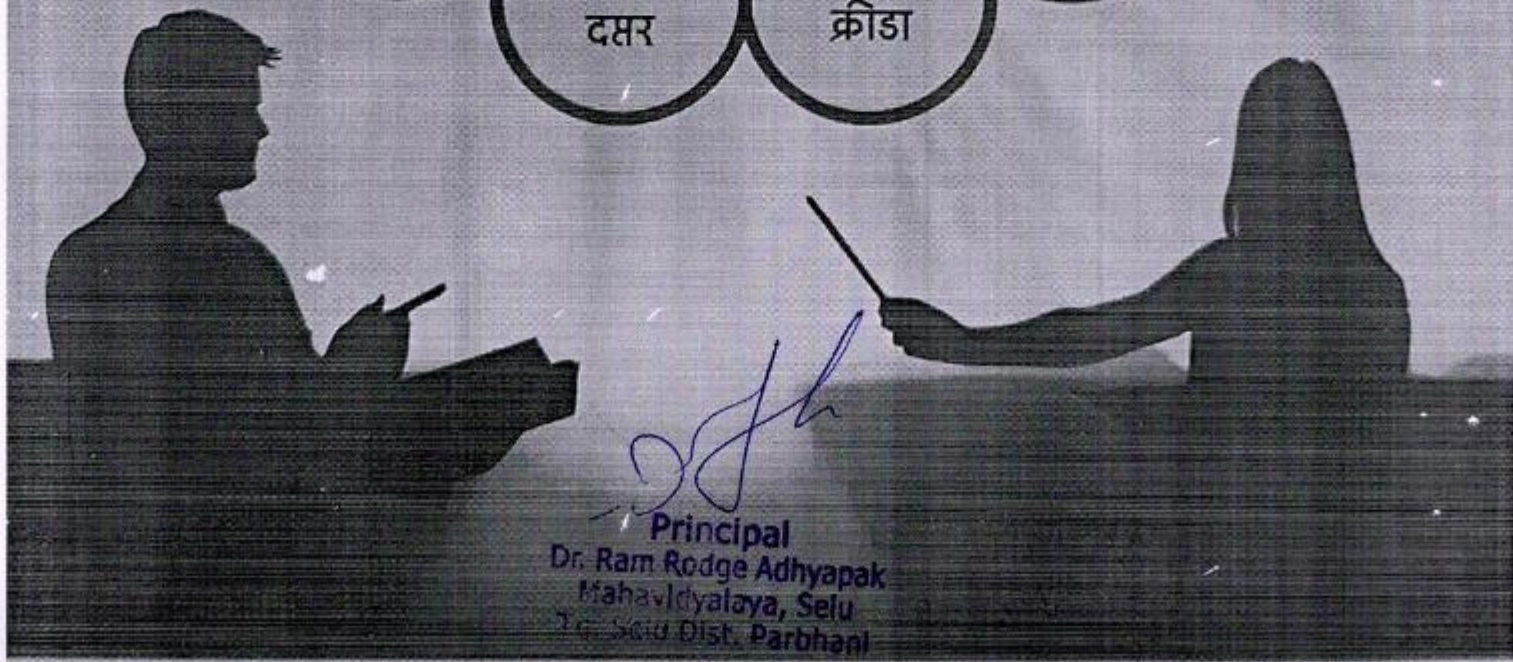
*प्रस्तावना-

एका विशिष्ट कालावधीत लोकसभेबरोबरच विधानसभा निवडणुका घेण्याची ही संकल्पना आहे. एकाच वेळी निवडणुका झाल्यास सुशासनावर लक्ष केंद्रित करता येईल. याखेरीज मतदारांचा सहभागही यामुळे वाढेल. कारण एकाच वेळी विविध मतदान यंत्रांवर ते मतदान करू शकतील. 1950 ते 60 च्या दरम्यान चार वेळा याची अंमलबजावणी करण्यात आली होती. स्वातंत्र्यानंतर एकत्र निवडणुका भारतात स्वातंत्र्यापासून 1967 पर्यंत लोकसभा आणि विधानसभेच्या निवडणुका एकाच वेळी घेतल्या जात होत्या. पण त्यानंतर काही राज्यांच्या विधानसभा 1968 आणि 1969 मध्ये विसर्जित करण्यात आल्या. त्यानंतर 1970 मध्ये लोकसभा विसर्जित करण्यात आली होती. त्यामुळे लोकसभा आणि विधानसभेच्या निवडणुका वेगवेगळ्या तारखांना होऊ लागल्या. 1983 मध्ये निवडणूक आयोगाने एकत्र निवडणूक घेण्याचा प्रस्ताव ठेवला होता. 1999 मध्ये लॉ कमिशन ने ही असाच प्रस्ताव सरकार समोर ठेवला होता. पंतप्रधान मोदी यांचे 2014 मध्ये सरकार आल्यानंतर एक देश एक निवडणूक घेण्याचा मुद्दा पुन्हा चर्चेत आला. 2014 च्या भारतीय जनता जाहीरनाम्यात ही याचा उल्लेख करण्यात आला होता.

2016 मध्ये मीती आयोगाने एकत्र निवडणुका ठेवण्यासाठी प्रस्ताव समोर आणला होता. लॉ कमिशन सुमार 'एक देश - एक निवडणूक' आणण्यासाठी संविधानामध्ये पाच दुरुस्ती कराव्या लागतील. पंतप्रधान मोदी 2019 मध्ये सत्तेत आल्यानंतर त्यांनी एक देश एक निवडणूक यावर अर्ज करण्यासाठी देशातील विविध राजकीय पक्षांच्या नेत्यांना बोलावले. नोव्हेंबर 2022 मध्ये

Dr. Ram Rodge Adhyar
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

शिक्षक आंतरवार्शिका शैक्षणिक अधिष्ठान आणि सराव

डॉ.सौ.अमृता बालकृष्ण देशपांडे - पांडे

सहसर्ग डॉ. सत्यनारायण देशपांडे

शिक्षक आंतरवासिता सैध्दांतिक अधिष्ठान आणि सराव

:: लेखक ::

डॉ.सौ.अमृता बाळकृष्ण देशपांडे-पांडे

एम.एस्.सी. एम.एड. सेट

पीएच.डी. (शिक्षणशास्त्र)

एच.जी.एम.आझम कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, पुणे

प्राचार्य डॉ.बाळकृष्ण देविदास देशपांडे

एम.एस्.सी. एम.एड. एम.ए. पीएच.डी. (शिक्षणशास्त्र)

सेवानिवृत्त प्राचार्य, शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, नांदेड

एन.टी.एस. अध्यापक महाविद्यालय, परभणी

मूल्य : २३०/-

Principal

Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

लेखकाचा परिचय - 1

नाव
Email
मोबाईल क्र.
शैक्षणिक अर्हता

: डॉ.सौ.अमृता बाळकृष्ण देशपांडे
: amruta7455@gmail.com
: 7387112225
: एम.एस्.सी. (वनस्पतीशास्त्र)
: सेट (शिक्षणशास्त्र) पीएच.डी. (शिक्षणशास्त्र)

व्यावसायिक अनुभव

- सहाय्यक प्राध्यापक 8 वर्ष
- एच.जी.एम.आझम कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, पुणे
(एकात्मिक बी.एस्.सी. बीएड.)

परिषद/कार्यशाळा
सहभाग

- आंतरराष्ट्रीय परिषद-3, राष्ट्रीयस्तर परिषद-7
- राज्यस्तरीय परिषद-7, सेमिनारमध्ये सहभाग व उपस्थिती
- कार्यशाळा - 8, फॅकल्टी डेव्हलपमेंट प्रोग्रॅम-4

संपादकीय सदस्य

- मराठी मानसशास्त्र पत्रिका (जाने.2018), ज्ञान प्रबोधिनी, पुणे

मानसशास्त्र कसोटी

- प्रमासं बहुदिशानिर्मिती कसोटी माहितीपुस्तिका निर्मितीमध्ये सहभाग

अध्यापनाचे विषय

- वनस्पतीशास्त्र, शैक्षणिक मानसशास्त्र, शैक्षणिक व्यवस्थापन
- शैक्षणिक संशोधन पद्धती.

लेखकाचा परिचय - 2

नाव
Email
मोबाईल क्र.
शैक्षणिक अर्हता

: प्राचार्य डॉ.बाळकृष्ण देविदास देशपांडे
: drbddeshpande2009@gmail.com
: 8788866346
: एम.एस्.सी. (भौतिकशास्त्र)
: एम.एड., एम.ए. (शिक्षणशास्त्र)
पीएच.डी. (मुंबई विद्यापीठ)

व्यावसायिक अनुभव

- माध्यमिक शिक्षक 3 वर्ष, उच्च माध्यमिक शिक्षक 6 वर्ष
- सह.प्राध्यापक 12 वर्ष, सहयोगी प्राध्यापक-12 वर्ष
- प्रभारी प्राचार्य-2 वर्ष शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, नांदेड वेधून सेवानिवृत्त
- प्राचार्य 5 वर्ष एन.टी.एस.अध्यापक महाविद्यालय, परभणी
- जि.प.शिक्षणाधिकारीपदी निवड (1996)

संशोधन मार्गदर्शन

- शिक्षक नवोपक्रम स्पर्धा, एम.एड. (40 विद्यार्थी)
- एम.फिल (20 विद्यार्थी), पीएच.डी. (8 विद्यार्थी)
- एम.फिल, पीएच.डी. संशोधन प्रबंध परीक्षक

विद्यापीठीय अनुभव

- अभ्यास मंडळ अध्यक्ष (10 वर्ष)
- बी.एड., एम.एड.अभ्यासक्रम निर्मिती सदस्य (2 वेळा)
- विविध कार्यशाळा, परिषदांचे संयोजन व सहभाग

लेखन अनुभव

- विविध मासिकातून शैक्षणिक व संशोधन लेख प्रसिद्ध
- सहलेखक - गणित अध्यापन पद्धती व.च.म.मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

पुरस्कार

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

राष्ट्रीय विद्या सरस्वती पुरस्कार (2009)

राष्ट्रीय मॅनेजमेंट इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन अँड मॅनेजमेंट नवी दिल्ली

ISBN 978-93-5566-286-6

प्रकाशक :

लेखक

डॉ. अमृता बाळकृष्ण देशपांडे-पांडे
बी विंग, फ्लॅट क्र. ५०१, ज्ञानेश पार्क गल्ली क्र. ४
कृष्णा चौक, पिंपळे गुरव, पुणे - ४११०६१

प्रकाशन : दि. ११/११/२०२१

© लेखकाधीन

मुखपृष्ठ रचना :

डॉ. बाळकृष्ण देशपांडे
श्री. मनोहर नगरसाळे

अक्षरजुळणी व मुद्रक :

मोरया कॉम्प्युटर्स अँड प्रिंटर्स
नारायण चाळ, परभणी.

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

KALĀ

**THE JOURNAL OF
INDIAN ART HISTORY CONGRESS**

(VOL XXVII : 2021)

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

kala

The Journal of Indian Art History Congress
(Annual Journal Devoted to the Study of Indian Art)
A Referral Journal

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, without written permission of the publisher/author. The responsibility of the facts stated, opinions expressed and conclusions reached is entirely that of the contributors and the Indian Art History Congress & Publishers takes no responsibility

ISSN 0975-7945

Advisor

Dr. R.D. Choudhury

Former Director General, National Museum, New Delhi

&

Former Vice Chancellor, National Museum Institute of History & Art,
Conservation & Museology (Deem University, New Delhi)

Editor

Umesh Chandra Dwivedi

Retired Director of Archaeology, Jharkhand/Bihar

Cover Photo (Front)

Buddha & Vajrapani Gandhara,
Berlin Museum

Cover Photo (Back)

Pictorial Representation of Siddha Cakra Yantra
Auckland Art museum

Publisher

Indian Art History Congress
Director of Archaeology Campus
G.N.B. Road, Ambari, Guwahati-781001
Email-editor.kalajournal@gmail.com
web:www.indianarthistorycongress.com

Printed at

saraighat offset press, Bamunimaidam, Guwahati-21

Principal

Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

INDEX

S.No	TITLE	Page No.
1	CONCEPT OF TRIBE AND TRIBAL COMMUNITY DEVELOPMENT	1
2	A STUDY ON WOMEN WELFARE PROGRAMS IN TAMIL NADU	4
3	NATURE OF PRANA AS LIVELINESS OF CONSCIOUSNESS	11
4	OPTIMIZATION OF OPTIMAL ORDERING STRATEGY PRICING MODEL OF FUZZY TOTAL COST IN DEGRADED MATERIALS	17
5	A STUDY ON IMPACT OF COVID- 19 PANDEMIC ON ONLINE SHOPPING IN INDIA	25
6	MEMBER'S PARTICIPATION IN COOPERATIVES – A STUDY WITH SPECIAL REFERENCE TO PRIMARY AGRICULTURAL PRODUCERS COOPERATIVE MARKETING SOCIETIES IN CUDDALORE DISTRICT	27
7	FINANCIAL INCLUSION WITH SPECIAL REFERENCE TO SMALL FINANCIAL BANKS	33
8	FACTORS INFLUENCING CONSUMERS BUYING BEHAVIOUR	40
9	TEACHING METHODS IN EDUCATION SYSTEM	47
10	A STUDY OF VOCATIONAL ASPIRATION IN RELATION TO SCHOLASTIC ACHIEVEMENT OF HIGHER SECONDARY STUDENTS OF ASHRAM SCHOOLS AND NAVODAYA VIDYALAYAS OF CHHATTISGARH	51
11	WORK- LIFE BALANCE OF WOMEN NURSES IN TIRUCHIRAPPALLI CITY	71
12	MEMORY WARS: THE TRAUMA NARRATIVE IN SUSAN ABULHAWA'S MORNINGS IN JENIN	83
13	THE UNHEARD MELODY OF POSTMODERN WOMEN OF ANITADESAI	87
14	मिथक और इतिहास का अन्तःसंबंध	90
15	HINDUISM IN MANIPUR	93
16	EFFECT OF ADAPTED MOVEMENT PHYSICAL ACTIVITIES ON CARDIO RESPIRATORY ENDURANCE OF CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITY	101

Principal
Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

"TEACHING METHODS IN EDUCATION SYSTEM"

Sonwane Baban Keshawrao, Research Scholar, Swami Ramanand, Marathwada University,
Nanded

Abstract: The education is base of life. The meaning of education is defined by many scholars and quoted as Change in behavior is the Education. This change is matter of development in the life and education. Today's scenario is education system is drastically changed. The new methods, new technical tools are used developed in this global, modern and technical era. There are huge fees structures for private sectors. The need of English is the cause to increase the importance of English medium schools. The privatization is the mode of current English medium school. This made parents less interested in Education system. The current paper is an attempt to focus on the current education system and the approaches of parents toward education and education system in Maharashtra.

Key Words: Education, system, current era, parents, methods and approaches of teaching-learning, parents' approach towards education system etc.

Introduction:

The process of teaching-learning is continues process of human development. The informal process of education is called as informal education. Later, there was the development in Indian Education system with introduction of Gurukul. In this system, the disciples had to live at the Guru's Ashrama and serve for Guru and learn. The Formal schooling in India is the matter of Education in the period of British Rulers. After independence of India, there are lots of changes in Education system. There are changes in teaching methods. The way in which the teacher imparts knowledge to the learner is called teaching method. The term "teaching method" is used in a very broad sense. On one hand, many systems and schemes are included in it; on the other hand many teaching procedures are also included. Sometimes people accept tips as a method; but it is a mistake to do so. Tips can be part of a method, not a complete method. The same device can be used in many methods. Few common used methods in teaching are explained below:

Various Teaching Methods:

Deductive and Inductive: There are many methods used in teaching-learning process in Maharashtra. In presenting text, there are two ways to present text. In one, students are given several examples to test or confirm a general principle. In the second, a general rule is extracted from the students by giving several examples first. The first method is called deductive method and the second method is inductive method. This method is considered the most suitable for teaching grammar. Several structures are defined by various scholars, few of them which are used in teaching-learning process of Maharashtra.

Synthetic and Analytical:

From the other point of view of text representation, there are two types of teaching method which are used in Maharashtra. If the method of presenting the text is by first giving the knowledge of the organs and then the knowledge of the complete thing is made, then it is called the 'Synthesis Method.' For example, in teaching Hindi, first the alphabet is taught and then words are taught then words are made into sentences.

The method in which the first sentence is taught and then the word and the letter at the end are taught, it will be called analytical method because it moves from the complete to the organs.

Methods of Teaching in General:

One of the well-known sources of teaching is "From the Tangible to the Intangible". In fact we have knowledge of the outer world through our senses, in which the eyes are prominent. When we see an

ISSN NO: 2249-6661 (PRINT)

SAMBODHI

A Quarterly Peer Reviewed, Refereed Research Journal

Vol-44 No.01 (XX) January - March 2021

UGC Care Listed Journal

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "R. Adhyapak", written over the printed name of the Principal.

Principal

**Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani**

L.D. INSTITUTE OF INDOLOGY

Sambodhi

ISSN : 2249-6661

Impact Factor (IF) : 5.8

Editor in Chief

Dr. J.B. Shah

Published By

Lalbhai Dalpatbhai Institute of Indology, Ahmedabad

editorsambodhi.ugcjournal@gmail.com

Principal

**Dr. Ram Rodge Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani**

INDEX

S.No	TITLE	Page No
1	HUMAN DEVELOPMENT SCENARIO IN ASSAM: A PERSPECTIVE ANALYSIS	1
2	A STUDY ON THE CHARACTERISTICS OF THE WOMEN FISH VENDORS AND THE LEVEL OF THEIR SALES FISHES IN THOOTHUKUDI DISTRICT	12
3	A STUDY ON GREEN ENTREPRENEURIAL BEHAVIOUR IN TOURISM INDUSTRY.	19
4	CYBER-CRIME: THE HIGH-TECH CRIMINALS AND TECHNOLOGY	24
5	डा. हरिवंशराय बच्चन के मधकाव्या में आध्यात्मिकता एवं सामाजिक वाद	29
6	THE MALABAR REBELLION AND THE THE INTERIM STATE OF ALI MUSALIYAR AND VARIYAMNKUNNATH KUNJAHAMMED HAJI IN MALABAR	34
7	INTRODUCING ENGLISH AS MEDIUM OF INSTRUCTION IN GOVERNMENT SCHOOLS: PERCEPTIONS OF SEVENTH CLASS STUDENTS	39
8	INFLUENCE OF VISUAL FEEDBACK SPECIFIC SKILL TRAINING PROGRAM ON BIOMOTOR FITNESS AND SKILL PERFORMANCE VARIABLES OF HEARING IMPAIRED MALE KABADDI PLAYERS	51
9	A STUDY ON EFFECT OF QUALITY OF WORK LIFE ON JOB SATISFCTION OF SELF FINACING COLLEGE TEACHERS IN TIRUCHIRAPALLI DISTRICT OF TAMILNADU	56
10	JUVENILE JUSTICE IN INDIA: A CRITICAL REVIEW	61
11	BOARD DIVERSITY AND ORGANIZATIONAL PERFORMANCE: A REVIEW	66
12	A STUDY OF ELEMENTS INFLUENCING TOURIST BEHAVIOUR AND ITS IMPACT ON RAPID TOURISM GROWTH	74
13	MASTANI: AN ENTITY OF MUSLIM SUBALTERNITY	82
14	EDUCATION SYSTEM AND PARENTS' APPROACH TOWARDS EDUCATION	85
15	MAHARASHTRA STATE ROAD TRANSPORT CORPORATION (MSRTC, INDIA) : A STUDY OF ISSUES AND CHALLENGES	89
16	ANGANWADI WORKER'S BATTLE AGAINST COVID - 19 PANDEMIC AND THEIR CONTRIBUTION: A STUDY	98
17	A STUDY ON FACTORS AFFECTING PRODUCTION AND MARKETING OF FLOWERS IN TAMILNADU	103
18	ENROLMENT OF WOMEN ENGINEERS IN HIGHER STUDIES: ISSUES AND CHALLENGES	114
19	EXPLORATORY SURVEY: FOUR ESSENTIAL RETENTION FACTORS FOR IT/ITES INDUSTRIES IN HYDERABAD	119
20	MANAGING ORGANIZATIONAL CHANGE: AN INTEGRATED PERSPECTIVE	126

Principal
Dr. Ram Rode Adhyapak
Mahavidyalaya, Selu
Tq. Selu Dist. Parbhani

Sonwane Baban Keshawrao

Research Scholar, Swami Ramanand, Marathwada University, Nanded

Abstract:

Today's era is the technical and development era. The overall development of human beings depends on education. Also, education is a means of distinguishing between human beings and animals. Every person needs to get a good education in order to move forward in their life and achieve good success. Education helps us to build our confidence and our personality. Education plays a big role in every person's life. Education is not about reading books, passing exams and passing. So education is a learning process that goes on from birth to death. Home is the first place in every person's life. Parents are the first teachers in every child's life. They nurture their children with good manners. They then send their children to school and the teachers give them a good turn and work to make them a better citizen of the country. However, many reports show that the quality of education is declining. Since, education is still dominated by the government; the government's apathy towards education is to blame. The foundation of students' education and personality is laid in the school itself. Success in further education depends on the education, values and values received in the school. At the same time, the future of the country depends on the education received in schools.

Key Words: Education, parents, future, education, students, values, countries, personality, teaching, learning etc.

Introduction: Education is very important in everyone's life. The education system has three parts namely primary education, secondary education and higher secondary education in India. All levels of education have special significance and place. Elementary education provides the infrastructure for students, which helps throughout life. Secondary education paves the way for future life. In today's age and society, education has become very important. There are many uses for education. But it needs to take a new turn. Education should be such that a person can become familiar with those around him. It is also important to get your education. One can achieve goals through education in their lives. At the same time, people with higher education get social and family respect. They create a distinct identity in the society. The time of education is also very important for everyone, socially and personally. Because of this, education is very important in the life of all.

Today's Education and System: Today is the age of computer. This science has made many things easier for human beings. Also his education level is increasing.

Education has the biggest role to play in today's age of modern technology. It has also facilitated many ways to increase the level of education. Now the whole education system has changed. Education is not something that is very expensive.

Anyone can continue their education with money. Today even small institutions are teaching to promote skills in a specific field.

Education in Maharashtra: Education is an asset that no one can steal. It is also the only asset that does not diminish when given to anyone. But instead it grows more so, educated people are respected in our society.

So everyone wants to be trained to be literate. Therefore, education is very important in today's age as well as in our lives.

In the last half century, education in Maharashtra has expanded a lot. He was particularly interested in the Nasgirk population growth, parents' commitment to their children's education, the efforts of government and private educational institutions, and the growing financial support of the central